

פריחת הנדל"ן. שכונת היראנדאני במומבאי

חדרת נטישה

בריחת המוחות מהודו לארצות המערב לא תמיד מתקבלת בהבנה בארץ המוצא, ויש המתייחסים אליהם כאל "נוטשים". המשבר השיב אותם, ואת העסקים שפיתחו בחו"ל, בחזרה להודו

מאת עויד ענת בונשטיין ריין

ת

ופעת ה"ירידה מהארץ" מוכרת גם בהודו, וגם שם מתייחסים אליה ברגשות מעורבים. ההודים שהיגרו למדינות אחרות מכונים NRIs (Non Resident Indians), וברחבי העולם מונה קבוצה אתנית זו קרוב ל-30 מיליון איש - מהם שנוגדו בהודו ומהם שהם בנים למשפחות ממוצא הודי (האחרונים מכונים PIOs - Person of Indian Origin). ההודים רואים בהם נוטשים, או חלק מבעיית בריחת המוחות, אך מנגד ברור כי זוהי קבוצה המקרמת את האינטרסים של המדינה בעולם ומשקיעה כספים בכלכלתה של הודו. על כוחה הכלכלי של הקהילה ניתן היה ללמוד מהערכה שפירסמה ועדה שהקימה ממשלת הודו, ולפיה שווי נכסיהם של המהגרים מהודו הוא כטריליון דולר, סכום דומה לשווי כלכלת הודו כולה. למשבר הכלכלי העולמי, שכמעט לא פגע בהודו, היתה דווקא השפעה חיובית - הוא החזיר את אותם אנשי תוכנה, ה"מוחות", שנסעו לחו"ל כחלק מפעילות מיקור החוץ ובסופו של דבר נשארו שם ותרמו לכלכלות ארצות הברית ואירופה. בעקבות המשבר ובהיעדר פרנסה בחו"ל חזרו להודו "יורדים" רבים והביאו איתם עסקים חדשים

ומיזמים שהתחילו בהם בחו"ל. חלקם אף הקימו קרנות הון סיכון שנועדו להשקיע במיזמים טכנולוגיים מקומיים. חזרתם של ה-NRIs להודו השפיעה גם על תהליכים דמוגרפיים. בהודו מקובל להתגורר במגורים שבטיים יחד עם משפחתו של הבעל, אך רבים מהתושבים החוזרים, שהתרגלו לגור בחו"ל בפרטיות המשפחה המצומצמת, אינם יכולים לחזור למגורים המסורתיים. הדרשה למגורים נפרדים, שהתעוררה בד בבד עם פתיחת שוק המשכנתאות ההודי, ורכישות ידירות להשקעה על ידי הודים המתגוררים

בחו"ל, הצמיחו את שוק הנדל"ן במדינה. מהגרים הודים שבחרו להישאר בארה"ב בתקופת המיתון הסבירו בראיונות לעיתונות כי החינוך והחסכנות ההודית סייעו להם להתמודד עם המשבר ועם אובדן מקומות העבודה, שכן דרישותיהם הבסיסיות נמוכות והם הצליחו לחסוך לאורך שנות עבודתם. ניתן לומר אם כן כי מעז יצא מתוק, ואנו עדים כעת ליותר מיזמים טכנולוגיים של יזמים הודים שנותרו בעמק הסיליקון בארצות הברית, ושל אלו שחזרו לעמק הסיליקון בהודו.

בעולם נהנים היזמים ההודים מקבוצת התמיכה הקרויה TIE - רשת המקשרת בין משקיעים ליזמים הודים שהוקמה בשנת 1992 בעמק הסיליקון. את כוחה של הרשת הזאת גיליתי כאשר בימי הבועה העליונה, כשהתגוררתי בקליפורניה, גייסתי יחד עם שותפי ההודי דאו כסף למיזם שהיה מיועד להודו. את הגיוס הראשון ערכנו בקרב חברי הארגון הזה ורק בהמשך בקרב חברי הישראלים.

בניסיון למשוך את המהגרים להשקיע בהודו, מציעה הממשלה שורת הקלות המאפשרות להם להשקיע בלא המגבלות המושתות על המשקיעים הזרים, וגם ל"דור השני" יש מעמד מיוחד והטבות. איך זה קשור אלינו? בישראל יש קהילה של יוצאי הודו שיכולים לשמש לעסקים ישראלים כרטיס כניסה להודו. הם נחשבים NRIs או PIOs הנהנים ממעמד מיוחד מבחינת השקעות, ולא מתייחסים אליהם כאל משקיעים זרים. חלקם אף דוברים את השפה, מכירים את התרבות ומחזיקים בתעודה מיוחדת המקלה על ביקוריהם בהודו ומונפקת להם על ידי שגרירות הודו בישראל. ■

הכותבת היא מנכ"לית משותפת ב-A&G Partners סגנית יו"ר לשכת המסחר ישראל-הודו, נשיאת אגודת הידידות ישראל-הודו. לתגובות: anat@angp.net

חדשות מהשטח

פולו תוצרת הודו - יצרנית המכוניות פולקסווגן הודיע על כוונתה להקים מפעל לייצור מכוניות הפולו בעיר צאקאן שבמדינת מהרשטרה. המפעל, שיוקם בעלות של מיליארד דולר, עתיד לייצר יותר מ-100 אלף מכוניות בשנה ונחשב לאחת ההשקעות הגרמניות הגדולות בהודו.

בוטלה עסקת בהרטי בדרום אפריקה - העסקה המדוברת של רכישת חברת התקשורת של דרום אפריקה על ידי בהרטי ההודית בוטלה לאחרונה, ומובן שהאישומים הדרדיים - לא רק ברמת החברות אלא גם ברמת המדינות. ממשלת דרום אפריקה "מואשמת" כי סירבה להיפרד מהיהלום שבכתר, ונגד ממשלת הודו נטען כי התעקשה להתייחס לחברה הממוזגת כחברה הודית בלבד, על כל המשתמע מכך.

מחלות והפסדים - המחלות הנפוצות ביותר בהודו הן מחלות לב וסוכרת. מחקר של PwC הראה כי כלכלת הודו תפסיד בחמש השנים הקרובות כ-160 מיליארד דולר בשל הצמיחה בשיעור הסובלים ממחלות אלה.